

Yaşlı Bakım Turizminde Dünya Oyucusu Olmak

Hüseyin ÇELİK

TÜSİAD Sağlık Komitesi

Yaşlılık Politikaları Alt Çalışma Grubu Başkanı

**TÜRKİYE HİZMET İHRACATINDA YENİ HEDEFLER:
YAŞLI BAKIM TURİZMİ**

**Fırsatlar, Politika ve Strateji
2020-2023 Yol Haritası Önerisi**

**TÜRKİYE HİZMET İHRACATINDA
YENİ HEDEFLER:
YAŞLI BAKIM TURİZMİ**

**Fırsatlar, Politika ve Strateji
2020-2023 Yol Haritası Önerisi**

Zeynep Güldem ÖKEM, Hüseyin ÇELİK

Kasım, 2019

Yayın No: TÜSİAD-T/2019-11/610

Yaşlı Bakım Turizmine Yönelik Politika ve Stratejiler

1. Yaşlı Bakım Turizminde Hedef Ülkelerin Belirlenmesi
2. Hizmet Paketleri ve Sunum Altyapısının Geliştirilmesi
3. Hedef Pazar Kurumsal Müşterileriyle Uzun Süreli Çerçeve Sözleşmelerin Yapılması
4. Yaşlı Bakım Turizmi Faaliyetlerinin Uygulanması ve Takibi
5. Yaşlı Bakım Turizmine Uygun Nitelikli İnsangücünün Yetiştirilmesi
6. Gerekli Mevzuatın Düzenlenmesi
7. Yaşlı Bakım Turizminin Uluslararası Düzeyde Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetlerinin Yürütülmesi
8. İlgili Sektörler ve Faaliyetlerle Entegrasyonun Sağlanması

1. Yaşlı Bakım Turizminde Hedef Ülkelerin Belirlenmesi

1.1 Yaşlı nüfusu ve kişi başı milli geliri yüksek ülkelerin belirlenerek, demografik yapılarının ve yaşlı bakım hizmetleri strateji ve uygulamalarının incelenmesi. **Yaşlı bakımının kamu veya yerel yönetimler tarafından finansmanının ve hizmet sunumunun sağlandığı ülkelere odaklanması.**

1.2 Hedef ülkelerdeki uzun süreli bakım finansmanında (kamu sigortası, vergiler, özel sigorta, yerel yönetimler) **geri ödeme kriterlerinin ve ödeme tutarlarının belirlenmesi.** Bu ülkelerden yurtdışında kullanılan **uzun süreli bakım giderlerini ödeyen ülkelerin önceliklendirilmesi.**

1.3 Hedef ülkelerdeki yaşlı bakım hizmetleri maliyetlerinin; ülkemizdeki hizmet maliyetlerinin (hedef ülke hizmet standartları dikkate alınarak) ve fiyat rekabetindeki pozisyonumuzun belirlenmesi. **Hedef ülkelerin yaşlı bakım sigortası kapsamında kamu harcamalarının/cepten ödemelerin/katılım paylarının yüksek olduğu ülkelere odaklanması.**

1.4 Yaşlı bakım sigortası kapsamında katılım payı ödeme tutarlarının belirlenmesi, katılım payı yüksek olan ülkelerin sigortalılarına yapılabilecek cazip tekliflerin oluşturulması.

1.5 Yaşlı bakım sigortası olan ülkeler arasında tamamlayıcı nitelikte ikincil sigorta uygulamasının olduğu ülkelerin belirlenerek yurtdışındaki bakım giderlerinin ikincil

2. Hizmet Paketleri ve Sunum Altyapısının Geliştirilmesi

2.1 Hedef ülkelerin ödeyici kurumları ile çerçeve sözleşmelerin yapılması.

2.2 Yaşlı Bakım Turizmi kapsamındaki hizmetlere (sağlık hizmeti, yaşlı/engelli bakımı, rehabilitasyon, yaşam sonu bakım, palyatif bakım) yönelik yatırım ihtiyacının tespit edilmesi, yatırımların gerçekleştirilmesi için hedef ülke beklentilerine uygun şekilde ve bütüncül bir destinasyon yaklaşımı ile yatırım alanlarının belirlenmesi, Turizmi Teşvik Kanunu ve/veya Sağlık Serbest Bölgeleri Kanunu kapsamında arsa tahsislerinin yapılması.

2.3 Tahsis edilen alanlarda ziyaretçi yakınlarının da konaklayıp tatil yapabileceği yaşam mekânlarının tasarlanması.

2.4 Yaşlı bakım turizmi kapsamında hizmet sunacak kamu, üniversite ve özel sektör iş birliklerine dayanan modellerin geliştirilmesi.

2.5 Yaşlı bakım turizmi için seçilen destinasyonlarda, sosyal ve kültürel ortamın yeni ihtiyaçlara göre yapılandırılması ve yerel halkla iş birliğinin geliştirilmesine yönelik planlamaların yapılması

3. Hedef Pazar Kurumsal Müşterileriyle Uzun Süreli Çerçeve Sözleşmelerin Yapılması

3.1 Hedef ülkelerin ödeyici kurumları ile uzun süreli çerçeve sözleşmelerin imzalanması

3.2 Gelecekte yaşlı bakımı için potansiyel talep yaratabilecek hedef ülkelerdeki aktif yaşlılara tanıtım faaliyetlerinin başlatılması ve ülkemize ileri yaş turizmi için gelmelerinin sağlanması.

3.3 9 Mart 2011 tarihli ve 2011/24/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi çerçevesinde sağlık hizmetleri kapsamına girebilmek için, Gümrük Birliğinin yenilenmesi müzakere sürecine hizmet sektörünün ve özel olarak sağlık sektörünün dahil edilmesine yönelik girişimlerde bulunulması

4. Yaşlı Bakım Turizmi Faaliyetlerinin Uygulanması ve Takibi

4.1 Yaşlı bakım turizmi kapsamında **gerçekleştirilecek prosedürlerin (kişinin ülkesinden çıkışından dönüşüne kadar geçen tüm süreçlerin) bireyler, şirketler ve kamusal roller açısından belirlenmesi** ve izleme değerlendirme sisteminin kurulması.

4.2 Yaşlı bakımı için gelecek kişilere **refakat edecek ya da bu kişileri ziyarete gelecek yakınlarının/arkadaşlarının ihtiyaçlarına yönelik** programlar hazırlanması.

4.3 **Aracı kurumların sistemdeki rollerinin belirlenmesi**, görev ve sorumlulukları ile sunacakları hizmetlerin takibine yönelik izleme ve değerlendirme sistemin kurulması.

5. Yaşlı Bakım Turizmine Uygun Nitelikli İnsangücünün Yetiştirilmesi

5.1 Hedef ülkelerin beklentilerine uygun **bakım, sağlık, turizm ve ilişkili diğer sektörlerde ihtiyaç duyulacak özellikte uzman, teknik ve destek personelinin yetiştirilmesi.**

5.2 Yaşlı bakımında çalışacak **personelin** sürekliliği için uygun **teşviklerin ve ücret politikalarının oluşturulması.**

5.3 Yaşlı bakım turizminde yer alacak personelin **mesleki yeterliliklerinin artırılmasına yönelik eğitimler ile yabancı dil** (öncelikle İngilizce ve hedef ülkelerin dilleri) eğitimlerinin planlanması.

5.4 Hedef ülke lisanına hâkim kişilerin yetiştirilmesi amacıyla **lise ve ön lisans kapsamında yürütülen eğitim programlarının geliştirilmesi**, hedef ülkelerle yapılacak iş birlikleri çerçevesinde ilgili ülkelerde dil öğrenimi ve deneyim kazanmalarının sağlanması.

6. Gerekli Mevzuatın Düzenlenmesi

6.1 Yaşlı bakım turizmi faaliyetlerinin rekabetçi ve kaliteli bir biçimde sunulabilmesi için hizmet sunacak kuruluşların, hedef ülke kurallarına uygun şekilde ruhsatlandırma ve faaliyet kriterlerinin Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemindeki tüzel kişilik yapısına uygun şekilde, bütünleştirilmiş bir mevzuat çerçevesinde **belirlenmesi.**

6.2 Akreditasyon ve yetkinlik belgelerinin düzenlenmesi ve denetimlere yönelik farklı kamu kurumlarının alanına giren konuların, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemindeki tüzel kişilik yapısına uygun şekilde, **bütünleştirilmiş bir mevzuat çerçevesinde belirlenmesi.**

6.3 Hizmet sunacak kuruluşların, sağlık ve bakım hizmetlerinde ulusal/uluslararası akreditasyon belgesi alması ve akreditasyonun sürekliliğine yönelik düzenlemelerin yapılması.

6.4 Hizmet sektörleri için sağlanan devlet teşviklerinin, yaşlı bakım turizmi için gözden geçirilerek güncellenmesi, **vergi kanunlarında sağlık turizmi için sağlanan kolaylıkların yaşlı bakım turizmi hizmetleri için de tanımlanması.**

6.5 Yaşlı bakım ve sağlık hizmetlerinin sunumu süreçlerinde ortaya çıkabilecek hata veya ihmal durumlarında yasal başvuru imkânlarının güvence altına alınması ve tazminat imkânlarının geliştirilmesi.

6.6 Yaşlılara ve birlikte seyahat edecekleri yakınlarına/arkadaşlarına yönelik uzun süreli vize, seyahat, konaklama kolaylıkları gibi teşvik mekanizmalarının oluşturulması.

7. Yaşlı Bakım Turizminin Uluslararası Düzeyde Tanıtım ve Pazarlama Faaliyetlerinin Yürütülmesi

7.1 Hedef ülkelere yönelik tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin planlanması.

7.2 Hedef ülkelerdeki yaşlıların ve yakınlarının yaşlı bakım hizmetine yönelik bakış açılarını, beklentilerini ve önceliklerini belirlemeye yönelik araştırmaların yapılması.

7.3 Hedef ülkelerde emeklilik hakkını elde etmiş Türk vatandaşları/çifte vatandaşlar/Türk asıllı kişilerin de kapsayan tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi.

7.4 Organizasyon, tanıtım, pazarlama ve danışmanlık şirketlerinin yetkinliklerinin sertifikalandırılması ve takibine yönelik düzenlemelerin yapılması.

7.5 Hizmet memnuniyetini ölçmek ve geliştirmek amacıyla hizmet kullanıcıları (yakınları dahil) ve hizmet sunucularına yönelik periyodik araştırmaların tasarlanması.

8. İlgili Sektörler ve Faaliyetlerle Entegrasyonun Sağlanması

8.1 Turizm, sağlık turizmi, sağlık ve yaşlı bakım sektörlerinin ve bu sektörlerdeki reklam, tanıtım, ulaştırma, inşaat, eğitim ve ilgili diğer faaliyetlerin entegrasyonu sağlanması.

8.2 Yaşlı bakımı turizmi kapsamında hedef ülkelerdeki yaşlıların ihtiyaçlarına göre en çok ihtiyaç duyulan sağlık hizmet ve teknolojilerinin planlanması.

8.3 Yaşlı bakım turizmi faaliyetlerinin termal turizm faaliyetleriyle entegrasyonun sağlanması.

8.4 Engelli bireylerin ihtiyaçlarının, Yaşlı Bakım Turizm Stratejisi ile entegrasyonunun sağlanması.

Yaşlılık Politikaları Araştırması

Demografik Dönüşüm ve İhtiyaçlar

Özet Sunum

Bu çalışmayı neden yaptık?

Yaşlanan Nüfusun Artışı

Doğurganlık oranlarındaki düşüş ve yaşam sürelerinin uzamasıyla, dünya genelinde ve Türkiye'de yaşlı nüfus hızla artmaktadır. Bu demografik değişimin sağlık sistemleri, bakım hizmetleri ve sosyal destek mekanizmaları üzerinde ciddi bir etkisi söz konusudur.

Yaşlı Bireylerin Çeşitlenen İhtiyaçları ve Sağlıklı Yaşlanma

Doğumdan itibaren yaşam beklentisinin artmasıyla birlikte yaşlanan nüfusun da artması, ihtiyaçları da beraberinde dönüştürmektedir. Yaşlı bireyler, sağlık hizmetlerine erişim, kronik rahatsızlıklar, uzun süreli bakım, finansal güvence ve sosyal katılım gibi alanlarda artan ve çeşitlenen ihtiyaçlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal yönlerden desteklenmesini içeren aktif ve sağlıklı yaşlanma kavramı ön plana çıkarken, hayata geçirilecek çalışmalar da çok yönlü ve bütüncül değerlendirmeleri gerektirmektedir.

Değişen Dünyaya Yaşlı Bireylerin Adaptasyonu

Teknolojik gelişmeler hayatı kolaylaştırırsa da yaşlı bireyler bu gelişmelere uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Sosyal izolasyonu azaltmak ve yaşlı bireylerin teknolojiye erişimini artırmak, yaşlılık politikalarında kritik bir öncelik olmalıdır.

Proje ile ne hedefledik?

Mevcut Durumun Değerlendirilmesi

Proje kapsamında geliştirilen politika önerilerine sağlam bir temel oluşturmak amacıyla veri setleri titizlikle analiz edilmiştir. Bu analizler, hem Türkiye'de hem de dünyada demografik değişimler ile yaşlı bireylerin karşılaştığı zorluklar ve öncelikli ihtiyaçların net bir şekilde ortaya konulmasını sağlamıştır.

Mevcut Politikaların ve Strateji Belgelerinin İncelenmesi

Türkiye'de yaşlılık konusunda öne çıkan politikalar; sağlık ve bakım hizmetleri, sosyal katılım, ekonomik durum, işgücüne katılım, yaşlı bakım hizmetlerinin finansmanı, dijital adaptasyon, yaşlı bakım teknolojileri ve yaşlı turizmi açısından gözden geçirilmiştir. Bu değerlendirmeler, yaşlılıkla ilgili geliştirilen önerilerin mevcut politikalar ışığında şekillendirilmesine olanak tanımıştır.

İyi Uygulama Örneklerinin Analizi

İyi uygulama örneklerinin analizi, farklı ülkelerdeki sosyal hizmet ve sağlık sistemlerinde uygulanan yenilikçi yaklaşımlar sayesinde, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artıracak etkili ve yenilikçi politikaların geliştirilmesine güçlü bir temel oluşturmuştur.

Paydaş Görüşmeleri ve Politika Önerileri Geliştirilmesi

Paydaş görüşmeleri, kamu ve ilgili kurumlar, akademisyenler, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ile yaşlı bireylerden oluşan geniş bir katılımı gerçekleştirilmiş ve rapora derinlemesine içgörüler kazandırmıştır. Bu görüşmeler, ihtiyaçların net bir şekilde tespit edilmesi ve politika önerilerinin gerçekçi, uygulanabilir temellere dayanarak geliştirilmesi sürecinde kritik bir rol oynamıştır.

Yaşlılık Politikalarının Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

Genel

5 öneri

Sağlık ve Bakım Hizmetleri

8 öneri

Sosyal Katılım

9 öneri

Ekonomik Durum ve İşgücüne Katılım

4 öneri

Yaşlı Bakım Hizmetlerinin Finansmanı

2 öneri

Dijital Adaptasyon ve Yaşlı Bakım Teknolojileri

4 öneri

Yaşlı Turizmi

4 öneri

Yaşlı Bakım Turizminde Dünya Oyucusu Olmak

Hüseyin ÇELİK

TÜSİAD Sağlık Komitesi

Yaşlılık Politikaları Alt Çalışma Grubu Başkanı